Чебоксар
Ц. Б. им. Г. Ф.
О

Пӗтӗм тӗнчери пролетарисем, пӗрлешӗр!

1937 ДЕКАБӐР 20 ТУНТИКУН 291 (4803)-мӗш №

ЧӐВАШ КОММУНӖ

Пӗр ҫӗр-пӗр 10 пуҫ. 19-мӗш ҫул тухат.

ПСК(б)П Чӑваш Обкомӗпе Тӗпӗҫтӑвкомӗн хаҫачӗ

Редакципе кантур адресӗ: Город Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом Печати

ТЕЛЕФОНСЕН: Редактӑрӑн 0—67
Ред. заместитӗлӗн 0—88
Редакци секретарӗн 4—40
Дежурнайӑн 6—23

Социалисӑмла революци ҫӗнтерӗвӗн шанчӑклӑ хуралӗ, буржуазишӗн аҫа-ҫиҫӗм, пролетариатӑн ҫивӗч хӗҫӗ—ВЧК—ОГПУ—НКВД пуҫланни 20 ҫул тултарчӗ

Революцин вичкӗн хуралҫи

Декабӗрӗн 20-мӗшӗнче ВЧК—ОГПУ—НКВД ҫирӗм ҫул тултарать.

Пӗтӗм Российӑри Чрезвычайлӑ Комиссие (ВЧК) Ленин йышши пысӑрмине, революцине сӗрнисӗрех тата сӗрлӗш тулашӗнчи контрӗпе-дуппинчен хӳтлеве тунӑ.

Сак ответлӑ та хисеплӗ задачӑна ВЧК—ОГПУ—НКВД орлӑнсем чыслӑн пурӑҫа хӗртрӗҫ.

ВЧК-на йӗртсе пыма парти Октябрь ҫӗрӗмӗ, партиҫ шанчӑклӑ ывӑлне, Ленинпа Сталин соратникне—тимӗр пек революционер Феликс Дзержинскине революционерсен Феликс Дзержинскийӗн партиҫ. Феликс Дзержинский бурҫ-ҫинпе ВЧК руководительӗ пулнӑ. Дзержинский ВЧК руководительӗ пулнӑ Дзержинский пулӑттарнӑ ҫулсенче Сталин ӑнӑтлӑн ҫапла пултӑр ҫеҫке Сталин ӑнӑтлӑн ҫапла пултӑр ҫеҫке хаклаҫӑ. «Буржуази хӑвӑрӗ, революцин ҫынни-ҫӗнӗ ҫынсем, пролетариатӑн синкезӗ ӗнтӗ хӗҫӗ» пулса тӑракан ВЧК революцин тӑшманӗсенне пӗр ӑйӑнмасӑр тӗл тивертӗнсе-тӗнсе». (Сталин).

Пӗтӗм совет халӑхӗ ҫакна пӗлсе тӑрать: ВЧК пулман пулсан ӗнтӗр граждан вӑрринче ҫӗнтерейменӗ пулаттӑмӑр, ОГПУ—НКВД пулман пулсан ӗнтӗр социалисӑм строительстви ҫинчен шухӑшлама та пулман.

Граждан вӑрринче ҫулсеҫенче ВЧК, ф. Э. Дзержинский йӗртсе пынине, Англи разведчикӗ тата провокаторӗ Локкарт тунӑ пысӑк заговора пыраса тупса ҫӗмӗрнӗ тӑкӑл. Йытӑҫпашӑн инҫетӗнсем пурте тейӗнкӗч хутшӑнӑва сан заговор хӑйӗн умнех хӗпӑналлӑ «восстание» туса Мускава турттса илнӗ, Пӗтӗм Российӑри Ӗҫтӑвкомӑн Тӗп Комитетӗ ярӗлнӗ тата пролетарлӗ революцин ҫулӗ сулмӑҫне Ленина вӗлерес задачӑ лартнӑ.

Локкарт Троцкипе Бухарин тӑвӑн ҫӗрӗпыва пӑрахса тӑшмана ӳстӑвасине шанса ҫӗленӗ. Брест тинхӗрӗнче Троцкипе Бухарин партин ленинла-сталинла ҫулӗпе хирӗҫ кӗрешнине мӗлке ҫукӑ кӳрӗсен ҫинчен Локкарт Англи правительствине пӗрле ӳтӗсе-явнӑ.

Англи охранкин 1919 ҫулта заговор тума хӑтланӑ, вӑл заговор тӑрах Петрограда Иуденич аллине пама пулнӑ. Сак инҫетран та пысӑк заговора Сталин йӳтлаш тӑрӑшнине ҫуса паҫӑртнӑ, Сталин йӳтлаш вӑл хӑйӑрна Петрограда кӳтӗлес ӗрӗ йӗртсе янӑ. Тӗрӗрен йытӑрпыв разведкисем патӗнче служебнӑ тӑракан шпиона-диверанта пумай организацине ВЧК арча-кӗрне лекӗ сӗмӗр те тӑкӗр.

ВЧК Германи разведкин пӗрӗр лаканӗпе ҫыпҫа салатрӗ тата «Сылтӑм центртесе калакан контрреволюцилле организацине пӗтӗрсе хучӗ, вӑл организацине ун пухнехи Германи посольстви Мускава пӗрӗсемпе йышӑпса илесси ҫинчен калаҫма тытӑлнӑ пулнӑ.

Ҫольҫӑна Папюни разведкисем урӑ кайсах тискер ӗҫсем тунӑ. Пилсудский тунӑ шпиона-диверанта организация «Польска организация войскова» (ПОВ) пирӗн ҫӗршыва шпионсемне провокаторсем ӑарса тӑнӑ. Сӑвӑн пекех Папюни разведки те хӑйӗн ишӗтӗрӳӗпе ӗҫне сарса янӑ тата тысӑк вырӑн йышӑнакан чылай участкасӗнче хӑйӗн шпиона, диверсилӑ организацине туса хӑтланнӑ. Троцкисеҫенчен, зиновьевиҫсенчен, бухаринҫӑсенчен, рыковиҫсенчен пухнӑ провокаторсемпе шпионсем—Германи, Ҫольҫӑна, Папюни тата ытти разведкасемӗнчен сӗртен тухӑнӑ ун хакла ӑнавлӑ-вырӑнсене пулнӑ.

Йытӑҫпашӑн разведкисем урӑ кайсах тискер ӗҫсем тунӑ. Пилсудский тунӑ шпиона-диверанта организация «Польска организация войскова» (ПОВ) пирӗн ҫӗршыва шпионсемне провокаторсем ӑарса тӑнӑ. Сӑвӑн пекех Папюни разведки те хӑйӗн ишӗтӗрӳӗпе ӗҫне сарса янӑ тата тысӑк вырӑн йышӑнакан чылай участкасӗнче хӑйӗн шпиона, диверсилӑ организацине туса хӑтланнӑ. Троцкисеҫенчен, зиновьевиҫсенчен, бухаринҫӑсенчен, рыковиҫсенчен пухнӑ провокаторсемпе шпионсем—Германи, Ҫольҫӑна, Папюни тата ытти разведкисемӗнчен сӗртен тухӑнӑ ун хакла ӑнавлӑ-вырӑнсене пулнӑ.

Ҫӗршыва йытӑҫпашӑн разведкисӗнчен, шпионсенчен, троцкисла-бухаринла ҫынвӗлерекенӗнчен тата халӑхӑн ытти тӑшманӗсенчен тасатас ӗҫсене ӗҫре Шкатри ӗҫсен Халӑх Комиссариачӗн органӗсене пулӑшассипе Совет Ҫойузӗнчи халӑхсем чылаҫӑ ӗҫе тесе шутланӑ, халӑ те сывӑн пекех шутлаҫҫӗ. ВЧК—ОГПУ — НКВД революцитан ҫинчен хӗҫ, революцин шанчӑклӑ хуралҫи, буржуази хӑйӑрӗ пулнӑ, вӑл халӗ те сывӑн пекех йӳнӗ. Совет разведки хӑйӗн вырӑнӗпе тӑрать. Вӑл ҫирӗм ҫул тултарнӑ—мӗн пур тӑшмансене ҫакна хӑйӑрӗн астуратрать: социалисӑм сӗрнисӗ ҫине кирек кам тӑшӑнас пулсан та ӑна сӗр ниҫӗ ҫинчен шӑлса ывӑтаҫҫӗ. Вӑл ҫирӗм ҫул тултарнӑ—сыхлӑхра малашне те ӳстерсе ӗнтӗ, фашисмӑн троцкисла-бухаринла тарҫисене ниҫӗн хӑвармичченех тӑнӑлтарса «калама ҫӗнет.

Пирӗн тӑван ҫӗршыва ВЧК—ОГПУ—НКВД ҫирӗм ҫул тултарнине асӑрхаттарса Асӑлӑ ҫӗнтерӳҫен лару-тӑрӑвӗпе пама туса иртерет. Вӑл ҫӗнтерӳсем СССР Конституци Сталинла Конституци тӑрӑх пулса иртнӗ Асӑлӑ Совет суйлавӗсем ӗҫлӗ-ӗҫлӗ ҫӗнӗ, ӳсӗр хӳрӑх тӑракаҫҫӗ. СССР Совет суйлавӗсем результатӗсем асӑлӑ совет ҫӗршывӗнчи халӑх политикалӑ пӗрлӗхӗ пулнине кӑтартса паҫӗҫ, кун пек пӗрлӗхе ӗтемлӗх историлле халиччен курман. Совет халӑхне линкам та ҫӗнтерме пултараймаҫҫӗ.

ВЧК—ОГПУ—НКВД ҫирӗм ҫул тултарнӑ кун пӗтӗм совет халӑхӗ мухтавлӑ наркомвнудӗпе наркомӗ тата вӗсем ҫавӑнпа руководительӗ—сталинла Нарком И. И. Ежов патне хӑйсен большевиклӑ саламне йӑраҫ, совет ҫӗршывӗ коммунизм патне хӑвалать та ҫӗнтерӳлӗ кайӗнӑ ҫӗрте чӑрмантарма хӑтланакан мӗн пур тӑшмансене Ленин—Сталин партийӗ йӗртсе ыннине малашне те ӑрӑкатма пуҫ ҫӳрӗ ҫӑмах парӑт.

Н. И. Йежов

Совет чекисӗсен мухтавлӑ йубилейӗ ӑнчӗпе

Пӗтӗм совет ҫӗршывӗ ВЧК—ОГПУ—НКВД 20 ҫул тултарнине паллӑ тӑваҫҫӗ

Нумай мӗлӗнлӑ совет халӑхӗн мирлӗ ӗҫне ҫивӗчӗн сыхлакан совет чекисӗсен мухтавлӑ йубилейӗ ӑнчӗпе пухусем, вечерсем, каласусем пуласлӑ ирттеҫҫӗ.

Мускавра, ВЧК—ОГПУ организаторӗ тата руководителӗ—суллӑмлӑ революционер Феликс Дзержинский ӑнчӗпе тӑракан Трехгорнӑй мануфактурӑ фабрикӗнче хурҫа Феликсӑн контрреволюцине кӗрешнӗ ӗҫри ролӗ ҫинчен, мухтавлӑ чекиссене вӗрентсе ҫитӗнтересси тунӑ ӗҫӗсем ҫинчен каласусем туса ирттеҫҫӗ.

Ленинградра Нева ҫинчи Левин ӑнчӗпе тӑракан машинӑсем тӑвакан завод цехӗсенче йытӑҫпашӑн контрразведкисен ирсӗр меслечӗсеннепе майӗсем ҫинчен сырнӑ брошюрасене, Заковский сырнӑ «Шпионсене, диверсантсене тата сӑтӑрҫӑсене вӗсене ситиченех тӗп тӑвӑр!» ӑятла брошюрине ӗ. ыт. те вулаҫҫӗ.

М. Горький ӑнчӗпе тӑракан куҫтурӑ суртӗнче Кировски районӗнчи ӗҫсӑмӑнсем НКВД сарӗсен боецӗсемпе тӗл пулаҫҫӗ.

Калинински облаҫӗнчи чикӗ хӗрринчи колхозсенче ВЧК—ОГПУ—НКВД ҫирӗм ҫул тултарни ҫинчен каласусем туса иртеррессе. Йубилей кунсенче йалсенче йалсоветсен чапӑ-ленумӗсем, массӑлӑ гуҫӑнисем, художествӑлӑ пултарулӑх вечерсем туса иртеррессе. Ку кун колхозниксем чикӗри боецсене, командирсене тата вӗсен семйисене хӑйсем патне хӑнана чӗнеҫҫӗ.

Йубилей кунӗнче совет чикки-чи сталинла хисеплӗ вахтӑна чикӗри чи лайӑх боецсемпе командирсене шанса параҫҫӗ. Боецсемпе командирсем хушшинче мухтавлӑ ӳлӑв ӑнчӗпе социалисӑмла ӑмӑртусарӑлнӑ. Пограничниксем ҫар ӗҫне тата политикана лайӑхрах вӗренме, пирӗн тӑван ҫӗршывӑн таса чикки-сене тата ҫивӗчрех хурраллама обӑязательствасем ӑшшӑнаҫҫӗ.

Боецсем, командирсемпе политруксем колхозниксен пухӑвесенче халӑха ВЧК—ОГПУ—НКВД халӑх тӑшманӗсемпе, троцкисла-бухарина-рыковла бандӑпа тата фашисмӑн ытти агентурипе кӗрешни ҫинчен каласа параҫҫӗ.

Йубилей кунӗнче заставасенче савӑнӑҫлӑ вечерсем туса иртеррессе. Вӑл вечерсенче вӑтӑ чекиссем каласа илнисене каласа параҫҫӗ. (ТАСС).

Стахановла рекордсен декадине ӑнварӗн 1-мӗшӗнчен тӑсна

Мускавра, совет индустрин гигантӗнче—Л. М. Каганович ӑнчӗпе тӑракан шарикоподшипник заводӗнче, ССР Ҫойузӗн Аслӑ Совет суйлавӗн итогесене туса тухнӑ ӑнтла, декабӗрӗн 14-мӗшӗнче митингсем пулса иртне.

Митингсенче ӗшӗнӗнӑ резолюцисенче загод коллективӗ ССР Ҫойузӗн Аслӑ Совет суйлавӗнче коммунистсемпе партирпе тӑмӑнсен блокӗ чаплӑн ҫӗнтернишӗн тата Аслӑ Советӑн пӗрремӗш депутачӗ пулма пӗтӗм халӑхӑн ирӗкӗкамӑлӗпе ССР Ҫойузӗн ҫӗнӗ Конституцине туса паракан ӗнтӗлӗ ҫынна—И. В. Сталин ӳлташа суйланишӗн питӗ пысӑкӑн хӗпӗртенине палӑртаҫҫӗ.

«ССР Ҫойузӗн Аслӑ Совет суйлавӗсем,—тенӗ резолюцире,—Ленин—Сталин партийӗн хӑватне тата ӑна Совет халӑхӗ вӗсемӗр йытратнине татах та татах тепӗр хут демонстрацияссӗ».

Совет ҫӗршывӗн хӑватне тата ытларах тӗрӗклетес тесе завод коллективӗ декабӗр уйӑхӗнчи производствӑлланне сӗрулчен тултарма пуҫӑ. Ҫӑвӑн пекех завод коллективӗ декадине 1938 ҫулхи ӑнварӗн пӗрремӗшӗнчен ӗлкӗма ӗшӗнӑнӑ.

Шарикоподшипник заводӗнчен паха пуҫарупе хӗрлӗ столицӑри ытти предприятисем те хӗрӳлӗн хапӑл туса ӗшӗнӑнаҫҫӗ. (ТАСС).

И. В. СТАЛИН
ВЧК—ОГПУ ҫинчен*)

ГПУ пе-ЧК вӑл Совет влаҫӗн карательнӑй органӗ пулӑ. Ҫак органа ВЧК—ГПУ Франкире Асӑлӑ революци вахатӗнчи Обществӑ Спасӑлӑ Комитечӗ йеварленӗ. Вӑл пурнӑҫӗ ытла шпионсенне, заговор пухакисене, террористсене, бандитсене, спекулянтсене, фальшивомонетчиксене сӗмӗрме пиҫӗ. Вӑл ҫырма политикӑ тривунӑлӗ йеварӗ, ӑна революци интересӗсене контрреволюцилле оҫружнисем тата вӗсен агентурисенчен хӳтлемешкӗн туни.

Сак органа Октябрь революци хыҫҫӑн тӗрӗк пушшех пысӑк пулнӑ. Ҫак органа капиталлисемпе ирӗлӗхлине капиталлисем ҫухӑ парса тапӑнне ҫӗнӗлӗн тӗрӗрен шарткан кашкӑлла, террорпа, шпионла организацисем пӑларӑ хыҫҫӑнах тунӑ. Сак орган, Совет влаҫӗн дейательне-ҫӑмӑр чылай террорла ытлесем пулнӑ хыҫҫӑн, Ленинградра Революцилле Комитет членӗ—Володарски йӳлташа йеварленӗ хыҫҫӑн (ҫак ӗҫӗр йеварлӗ), Ленинградра Революцилле Комитет членӗ—Володарски йӳлташа йеварленӗ хыҫҫӑн (ҫак ӗҫӗр йеварлӗ), Ленин пурнӑҫне ҫине кашкӑлла хыҫҫӑн (ҫак ӗҫӗр йеварлӗ ҫине), Ленинградра Революцилле Комитет членӗ—Володарски йӳлташа йеварленӗ хыҫҫӑн (ҫак ӗҫӗр йеварлӗ ҫине) ӗнтӗр ҫӗрӗк ҫулсем иртнӗ ҫинчен, Ленин пурнӑҫне ҫине кашкӑлла хыҫҫӑн (ҫак ӗҫӗр йеварлӗ ҫине) ӗнтӗр ҫӗрӗк ҫулсем иртнӗ ҫинчен, вӑйлашса тӗрӗлнине, йышӑнах пулнӑ, ун чухне ГПУ революцин тӑшманӗсене тата тар пӗр йышлашар ҫинне. Мӗн каласси-пур сак ӑнлашлу унӑн халь те пур. Сывлӑшнех. ГПУ оҫружнисемӗн аса-ҫиҫӗм революцин кӳсӗхӗпин харлӗ, пролетариатӑн ҫивӗч хӗҫӗ пулӗ тӑрӑл.

Сывлӑша та йытӑм ҫинчен буржуази ГПУ-на вилӗхла кураканнинчен тӗлӗнмелӗ ҫук. ГПУ ҫинчен сарӑлнӑ ӗлӗнтӗ те ҫук. Сӑка мӗне пӗлтерет вӑл? Сак вӑл—ГПУ революцин интересӗсене тӗрӗс хӳтлӗ-тӑвинне пӗлтерет. Рабочи-Крестьянски Ҫыхӑнӑвлӑх Ҫӗнтерӳлӗ Революцин Оҫружнӑй Ҫӗнтерӳлӗ Комитечӗ (ВРК) ГПУ-на пӑрахаҫҫӗ, ӑна пулсан, ГПУ тӗрӗс ӗҫлет.

Апла мар пӑхаҫҫӗ ГПУ ҫине рабочисем. Районсенче рабочисем ГПУ ҫинчен ыйтӑрха. Есӗр вара, вӗсем ӑна хирӗҫлесе ыйхинне кутӗрӗр. Мӗнпӗр? Мӗншӗн тесен, вӗсем ӳнта революцин тивӗҫлӗ хуралне кураҫҫӗ.

Буржуази ГПУ-на курайманнине, шансах кайманнине ещӗ ылханатӑп. Тӗрӗрен бурҫӑлӑ суйӗрпеен Совет Ҫойузне ҫывӑл, чӑл малтан — ГПУ ҫавах сывӑ пурӑнатӑ-ха, ГПУ-на пӗтӗрме пӑхӑт ситмен, тесе мӗтӗнне ещӗ ылханатӑп. Сакӑн пекех-пурте ылханмала, унтан тӗлӗнмели те ҫук. Ахӑлч ещӗ хӑшпӗр рабочи делегацисем Совет Ҫойузне килсен сехӗрленсе: ГПУ контрреволюционерсене пумай тытса ӑйӑлларӗ, практикӑлла ӗҫлеме килнӗ ӑнтла, ГПУ-на пӗтӗрме пӑхӑт ситмен, тесе мӗтӗнне ещӗ ылханатӑп. Сакӑн пекех-пурте ылханмала, унтан тӗлӗнмели те ҫук. Ахӑлч ещӗ хӑшпӗр рабочи делегацисем Совет Ҫойузне килсен сехӗрленсе: ГПУ контрреволюционерсене пумай тытса ӑйӑлларӗ, практикӑлла ӗҫлеме килнӗ ӑнтла, ГПУ-на пӗтӗрме пӑхӑт ситмен, тесе мӗтӗнне ещӗ ылханатӑп. Сакӑн пекех-пурте ылханмала, унтан тӗлӗнмели те ҫук. Ахӑлч ещӗ хӑшпӗр рабочи делегацисем Совет Ҫойузне килсен сехӗрленсе: ГПУ контрреволюционерсене пумай тытса ӑйӑлларӗ, практикӑлла ӗҫлеме килнӗ ӑнтла, ГПУ-на пӗтӗрме пӑхӑт ситмен, тесе мӗтӗнне ещӗ ылханатӑп.

Сакӑн пекех-пурте ылханмала, унтан тӗлӗнмели те ҫук. Ахӑлч ещӗ хӑшпӗр рабочи делегацисем Совет Ҫойузне килсен сехӗрленсе: ГПУ контрреволюционерсене пумай тытса ӑйӑлларӗ, практикӑлла ӗҫлеме килнӗ ӑнтла, ГПУ-на пӗтӗрме пӑхӑт ситмен, тесе мӗтӗнне ещӗ ылханатӑп.

Сакӑн пекех-пурте ылханмала, унтан тӗлӗнмели те ҫук. Ахӑлч ещӗ хӑшпӗр рабочи делегацисем Совет Ҫойузне килсен сехӗрленсе: ГПУ контрреволюционерсене пумай тытса ӑйӑлларӗ, практикӑлла ӗҫлеме килнӗ ӑнтла, ГПУ-на пӗтӗрме пӑхӑт ситмен, тесе мӗтӗнне ещӗ ылханатӑп.

*) Ку сыпака Сталин йӳтлаш 1927 ҫулти нойабӗрӗн 5-мӗшӗнче йӳтӗрпӗшсенчен килнӗ рабочи делегацисемпе калаҫнинчен илнӗ. (И. Сталин, Вопросы ленинизма, изд. 9, стр. 312—313).

ССР Ҫойузӗн Аслӑ Советне депутата суйлани ҫинчен А. А. Жданов йӳлташа ӗнентерӳ панӑ

ЛЕНИНГРАД, декабӗрӗн 16-мӗш. (ТАСС). Пайан Володарски суйлав округӗнчи округ суйлав комиссин ларӳвӗ пулса иртнӗ. Ларура А. А. Жданов йӳлташ тата общественнӑйӑ представительсем пулнӑ.

Комиссин председательӗ Никитин йӳлташ Ленинградри Володарски округӗнчи ӗҫсӑнненсем ССР Ҫойузӗн Аслӑ Советне депутата суйлани ҫинчен Жданов йӳлташа ӗнентерӳ панӑ. Ларура пулнисем Жданов йӳлташа хӗрлӗ ӑвӑ суписа саламланӑ.

Совет Ҫойузӗ тӑрӑх

★ В. И. ЛЕНИН ӑнчӗпе ТӐРАКАН ПЕТӖМ СОЙУЗРИ БИБЛИОТЕКА. Мускаври Сталин ӑнчӗпе тӑракан автозавода хӑйӗн филиалне ӳснӗ. Хальӑ филиалра пуҫӑрӗ 50 пин тӧм тӗрӗлрен кӗнеке шутланнӑ.

★ ЛЕНИНГРАДРА ӧнтаӗрӗн 18-мӗшӗнче колхоз творчествин обласри ҫурхи мӗскӗвӑлла олимпиадӑ ҫӳлӗнӗ. Олимпиадӑна пурӗ 700 колхозник хутшӑнат.

★ ТБИЛИСИРЕ Грузири ӗнерӳсен историпе этнографи государствӑ-музейӗ ӳсӗнӗ.

★ ИСПАНИ АПЕҪСИНЕСЕМПЕ ЛИМӖНЕСЕН малтанхи партиинӗ—2.500 йӗшкӗ! Ленинграда сӗнтӗ. Хальӑ ҫу сӗнче тата 900 йӗшкӗк лимон килет. Декабӗр уйӑхӗнче Испани лимонӗсемпе апеҫсинӗсем пуре 5 пин йӗшкӗк килмелле.

★ ЛЕНИНГРАДРИ ОРДЕНЛЕ «ЛЕНФИЛЬМ» КИНОСТУДИЙӖ «Петр I» фильмӑн иккӗмӗш сӗрнине тума хатӗрленет. Тинӗсри сапаҫусене ӳкерме 20 судно тата Швед сарӗсене Петр I сарӗсен кӧстӳмӗсене хатӗрлеҫҫӗ.

Л. М. Заковский
Государствă харушăсăрăхĕн 1-мĕш рангăри комиссарĕ

Ҫĕнтернĕ социалисăмăн шанчăклă хуралĕ

Пайан ВЧК—ОГПУ—НКВД 20 сул тултарать. Совет халăхĕнне пĕтĕм тĕнче ҫĕсьынисем ВЧК—ОГПУ—НКВД чалăш ӳкленне питĕ пысăк саваăнăпа уйăласа иртереҫҫĕ. ВЧК—ОГПУ—НКВД буржуазине чăн ăшттисемпĕн аслати пек хăрушă вăй, рабочи класăн ҫиневĕ хĕрăшăлă, социалисăмпа революцин мухтавлă ĕҫĕ пулса тăрать.

Коммунисăм шкулĕнче хывакан Карл Маркс Париж Коммунĕн уроккисене тĕлĕн шута илсе хак ҫинĕ чухне: коммунарсен пысăкăран та пысăк йăнăшĕсенчен пĕри — вĕсем версальцăсем ҫине ытла семсен пăхни пулать, тесе кăтартса ҫинĕ. Ленин йĕртсе ӳснă, халĕ Сталин йĕртсе иврăкан ҫĕршыпăр рабочи клас Париж коммунарĕсен йăнăшĕсене тумарĕ. 1917 ҫулти декабрĕн 20-мĕшĕнче В. И. Ленин контрреволюцине, саботажа, спекуляцине хирĕҫ кĕрешме Пĕтĕм Россипăр Чрезвычайлă Комиҫи тăвасси ҫинчен каларăм декрет ҫинĕ алă пуснă. В. И. Ленин Чрезвычайлă Комиҫи-социалисăм строительствинче мĕне пысăк вырăнта тăнине ҫĕҫĕн кăтартса ӳкленĕ. Тăшмансен кирĕклĕ ҫĕсĕлене хирĕҫ—унăн каннн пуҫăмне пĕлекен, халăха ӳкĕтлентерме мар, сăйĕнчех ҫапса хуҫма пĕлекен учреждени, орăн тупине ответлеттĕр пуҫне ҫăралса ответ пулма та пултарайман. Ҫĕр ҫинче експлоататăрсем пур чухне, рабочисене хресченсене улăштсем хăйсен прависене нарăсланă мар чухне, ҫавнашкал учреждени тумасăр ҫĕсьынисен класĕ тытăнса тăма пултарайман.

Тăшмансемпĕн хăрушă, ҫĕсьынисемпĕн савăнăҫлă хăйĕн чанăл та мухтавлă ĕҫне тума ВЧК 20 сул кайăрах пуҫланă.

ВЧК-на ҫыхăлни тата тĕнчери буржуази тин ҫеҫ сурăлса ӳсекен ҫаппăк совет республикине пăяса вĕлерме хăйĕн пĕтĕм вăйне йыхăрнă, шыслани, провокаци, покушени организацийĕсĕ куҫенне туҫă. Тăшманăн саваннăкăл кирекĕрĕ ĕҫĕсене хирĕҫ хăйăр ветреҫҫисĕр, хăвăрт, работнисемне хресченсен кăмăлне кайакан ветреҫҫисĕр пуҫне ҫăралса ответлеме май килмен.

ВЧК-на организацийленĕ малтанхи куҫсенчех унăн руководителĕне парти халĕн шанчăклă ывăлне—Ф. Э. Дзержинскине лартнă. Буржуази Дзержинский вăй-хĕл ҫăрăлнă ват курман, мĕншĕн тесен пролетарлăх революцин тăшманĕсем ирĕн ҫине таяннине Дзержинский хурăн алăна ҫапса аркатса ывăлнă. Революцин тăрăвĕсăр рыцарĕ, вăрти ĕҫĕпĕн чĕрепех тăрăшса кĕрешнĕ, тасăран та таса большевик, мухтанман, капăлăхран, революцилăх сыхăлăхăлă, хурăн пек ҫирĕп большевик—савăн пек пулнă малтанхи чекист, нихăҫан манми Феликс Эдмундович. Вăл йĕртсе ӳснине ВЧК органĕсем тăшмансене чĕрепех ҫапса аркатнă.

Россипăр шаттăр рабочисен чухăн хресченсемне чĕрле, империализмăлла вăйăра ывăнса ситнĕҫҫĕрен, Октябрĕрти Аслă Социалисăма революцине кĕрешсе илнине пĕтĕм вăйлала хурса сыхланă вăхăтра, тăшмансем тискер заговор хатĕрленнĕ, пролетари революцине пĕтерсе хума хатĕрленнĕ.

Буржуазине улăштсем-те, ес-ересемне меншевиксем те—контрреволюцин чур вăйĕсем те совет власне хирĕҫ кĕрешнĕ, большевиксене инҫе дитарма пĕрленнĕ. Тăван ҫĕршыва революцине сăлса хăваракан Комитета—капиталисемпе улăштсем, ес-ересемпе меншевиксем тата кадетсен контрреволюцилăх организацине пĕтерҫе хуни: 1918 ҫулти январь уйăхĕнче «Çар Лигине»—офицерсен монархиллă организацине ҫапса аркатса тăкăнни; Дон тăрăхне офицерсем йăрса тăрани питĕ Петроградра тупса пĕтерсе хуни; Романовсен йăхăнлăскене пĕтерни —ҫаксем пулнă чăнăх ВЧК-ăн малтанхи ĕҫĕсем.

Историне ҫаплă ҫăварма пултарайман буржуазине-унăн ывăлĕ, агенчĕсем — меншевиксемпе ес-ересем террор ĕҫĕсене ҫăлăнă. Вĕсем Урицкине, Володарскине вĕлернĕ, Ильича ҫăмартăк, суд-ларыкăлтăк. Тăшмансен заговорĕр ҫĕнĕ упăшăрăлăхăлă

ССР Сойуз правительствипе ытти çĕршывсен правительствисем суйлавçăсен мĕнле хисепĕ çине тайанса тăнине кăтартакан

СПРАВКĂ

ССР Сойузĕн, Аслă Советне пурне те тивĕç, пĕртан тата тĕрĕх суйламала правана вăрттăн саслăса суйланă совет стройĕн вăйĕне хăвартне, пирĕн çĕршывăн халăхĕсем Ленин—Сталин партине вĕçмĕçĕр шанса йăнăшмине пĕтĕм тĕнче умĕне кăтартса патăм, **1937 сулхи декабрĕн 12-мĕшĕнчи суйлавра коммунистсемпе партире тăманнисен блокĕ калама сук-чăлă çĕнтерӳ турĕ. Аслă Совет суйлавĕнче епĕр илнĕ итогсем çав тери чăлă, суйлăш кампанинче çавăн пек итогсем пулассăн çиннĕн пĕр буржуазлă правительствă та ĕмĕтленме те пултарайманнăй. Суйлав округĕсенче пурнине те коммунистсемпе партире тăманнисен блок кандидачĕсемшĕн саслăнă!**

Пирĕн çĕршывăри халăх политикăлă активăчăл, çав тери пысăкăран усăнипе кăтартса патăм. Суйлав праванне усă кураканăн 96,8 процĕнне суйлав пурăнăçне ăнăçлă пынине, çав шутăнче 98,6 процĕнне суйлав кампанийĕнче çавăн пек активлăх пулнине пĕр тесе ăнăçлă тесе калама пултаратпăр. Çавăн пек активлăх пулни çĕршывăн политика тĕлĕнче пысăлă пулăçăнăхсем пулнăран тăвăлать. Капиталисăмлă çĕршывсенче пуçтăçса тăракан классем хăйсен политикăлă тĕлĕнче пысăлă пулăçăнăхсем пулнă тесе калама пултараймаççĕ. Çавăн пек активлăх пулни çĕршывăн политика тĕлĕнче пысăлă пулăçăнăхсем пулнă тесе калама пултараймаççĕ. Çавăн пек активлăх пулни çĕршывăн политика тĕлĕнче пысăлă пулăçăнăхсем пулнă тесе калама пултараймаççĕ. Çавăн пек активлăх пулни çĕршывăн политика тĕлĕнче пысăлă пулăçăнăхсем пулнă тесе калама пултараймаççĕ.

Правительствă партийĕсем илнĕ сасă хисепĕсем

Çĕршывсем	Суйлав пулса иртнĕ вăхăт	Сасăланă		Пуç пулса тăракан партишĕн панă сасăсем	
		Суйлавçăсен хисепĕ	Суйлавçăсен хисепĕнчен проц-па	Сасăланнисен хисепĕ	Сасăланнисен хисепĕнчен процентна
Англи	Парламент суйлавĕ 1935 ç.	22.001.837	71,9	11.791.461	53,6
США	Президент суйлавĕ 1936 ç.	45.812.155	83,3	27.752.000	60,5
Франци	Парламент суйлавĕ 1936 ç.	9.938.058	83,9	5.628.924	56,6
Чăвашă	Парламент суйлавĕ 1937 ç.	10.204.127	69,9	Минсовето 3.667.783 Сойуткай 3.584.276	71,9
ССР	1937 ç. декабрĕн 12-мĕш	91.113.153	96,8	Сойуз Советне	
		Коммунистсемпе партире тăманнисен блокĕнĕн		89.844.271	98,6
				Национальăсемсен Советне 80.063.169	97,8

Çĕнĕ çул умĕн

Сталинла вунăкунлăх малала пырăт

Шăкăлăти промысла ертĕлĕвĕн алăçтăсем (Шупашкар р.) суйлав умĕнхи сталинла вунăкунлăха хуташăнса суйлав кунне ĕçĕмсем тунине кĕтсе илчĕç. Çулталăкри производствă планне суйлав кунĕ тĕлне 128 процент тултарнă. Ӳирăм алăçтăсем нормăна 200-шер процент тултарса ĕçлеççĕ. 70 çулхи Г. Кузмин вунăкунлăхра 200 чăпăта çапнă. Çавăн пекех Михайлова 375, Никоноров 200 чăпăта çапнă.

Мускав хулинчи предприятисенчи рабочисем сталинла вунăкунлăха çĕнĕ çуллăн чăсма йышăнни çинчен илтсенех, алăçтăсем пурте пĕр хăваласлăхпа вунăкунлăха хуташăнса кăçалхи плана 140 процент тултарса, ăнçĕмĕш пăтăлăхăнăн çĕнтерӳлĕн кĕме кĕрешĕве тухрĕç. Халĕ алăçтăсен нормăна иртерçĕ тултарассине ăнланăха çирĕплетессишĕн кĕрешеççĕ. Çавăнпа пĕрлех пур алăçтăсене те члена йăвăçтарас, пай уçăн пухас плана тултарас тĕлĕшпе хĕрлĕе ĕç пырăт.

Алăçтăсем пурте лайăх, пĕрремĕш сортлă чăлта тăвассишĕн тăрăшаççĕ. Хăйсен пек ĕçлеме тăрăшакисенчи ертĕлчĕсене ăмăртăва чĕнеççĕ.

Н. С.

340 тонна таннидăшăн кĕрешеççĕ

Çĕмĕрлери „Болшевик" завод стахановла рекордсен сталинла вунăкунлăхри плана 108,4 процент тултарчĕ. Хăнăр куксенче плана 116 процентшăн тăрăшнă. Ӳирăмăнах декабрĕн 10-мĕшĕнче пысăк ĕçĕм пулна. Ку кун Лепешкин йĕртсе пыракан 3-мĕш бригадă нормăна 120,7 процент пурнăçларĕ. Диффузорщчик Ф. Байков 346,6 килограм таннидă кăларса нормăна 115,5 процент тултарчĕ. Ф. Анчиков смени хăйĕн планне 116,7 процент пурнăçларĕ.

Завод коллективĕ çĕ-ĕ çуллăн планран ытлашши 340 тонна таннидă парассишĕн кĕрешет. Декабрĕн 12-мĕшĕ тĕлне 140 тонна таннидă кăларнă та ентĕ.

Т. Миронов.

Перепиçе хатĕрленеççĕ

СЁНТĔРВĂРРИ. Ноăбрĕн те перепиç участникĕсем туна. Ку 19-мĕшĕнче ССР Сойузĕн Халăх Комиссарĕсен Совечĕ „1938 çулта йăнварĕн 1-мĕшне выльăх-чĕрлĕх хисепĕ мĕн чухлĕ пулнине Пĕтĕм Сойузĕпе çырса тухассăн çинчен" йышăннă постановлени илсенех Сĕнтĕрвăрри районĕнче перепиçе хĕрçех хатĕрленме тытăнчĕç. Перепиçе хатĕрленĕç май декабрĕн 14-мĕшĕнче Сĕнтĕрвăрри хулинче районри тата участкăсенчи выльăх-сене шута илессине ĕçлекен инспекторсĕн канашлăвĕ пулчĕ. Канашлура районри инспектор Потдельников ăслăтап выльăх-чĕрлĕх перепиçĕн задачисемпе перепиçе мĕнле иртересси çинчен доклад туса пачĕ. Потдельников доклачĕ хыççăн участкăри инспекторсем перепиçе хатĕртулăн иртерме кирлă çинчен тата перепиç задачисем çинчен аннантараççĕ, пулас перепиçе хатĕртулăн иртермеле тăвассишĕн тăрăшса ĕçлеççĕ.

Районра перепиç иртерме 45 çĕр-

В. Васильев.

Икĕ çынна вĕрентет

ШАХАСАН. Йамашри „Стахановец" промысла ертĕлĕчĕн столăр Никишин ăслăтап нормăна ăланах тултарса пырат, лайăх пахалăхлă продукци парат. Никишина лайăх ĕçленĕшĕн кăçал ертел çĕнĕ, пысăк пурт илсе панĕ.

Кӳкеç библиотекинче

Иртнĕ çулсенче Кӳкеçри Сокуçтурă çурчĕн библиотекă пурринче сахал çын пĕлне. Халĕ ку библиотекă пĕтĕм Кӳкеç поçолкине „Трактор" колхоз членĕсен, ăйтăм-шкула тата вĕренекенсен кану вăхăтне иртермели ăуратнă вырăнне пулса тăчĕ.

Вулама, кĕнеке илме пыракансене библиотекăра ĕçлекенсем ăшă кăмăлпа кĕтсе илеççĕ. Вĕсем вулакăн ыйтнă кĕнекисене, хăçат-журналсене хăварт тупса параççĕ. Библиотекă семиçе тĕрлĕ хăçат сыранса илет. Палăрăх хыпар-кĕне кунта витринă çине кăларса çапаççĕ.

Вулакансен пулĕмне 50 çын вырнаçат. Унта—электричествă çути, чечекçем, таса та уçă сывлăш.

Иртнĕ çулсемпе танаштарсан кĕнекесен, шучĕ те çăмăй ӳсрĕ. Библиотекăн пĕтĕмне 6.577 кĕнеке. Вăл шутран политикă ĕнепне 3.579 кĕнеке, йăлтăçăлăх ĕнепне 1144 кĕнеке, илемлĕ литература 1873 кĕнеке тата ыт. те. Кĕнеке вулакансен шучĕ те кашни кунах ăмăйланса пырат. Кунта библиотекăпа 1403 çын çыхăнса тăрат. Служăщăчсем 457 çын, колхозниксем—410 çын, вĕренекенсем 536 çын. Библиотекă çумĕнчех ăнланман ыйтусем тăрăх справкă паракан сĕтел тата кусса çӳрекен библиотекă пур.

С. Воробйов.

—●★●—

Оборонă значокĕсене илеççĕ

Чăваш сен Коммунисла йăлхуçăлăх Аслă шкулĕнче вĕренӳ çулĕ пуçланăранпах тĕ лĕрен оборонă кружокĕсем ăнăç ĕçлеç пырăççĕ. Кружокçенче занятисем йĕркелĕ иртеççĕ.

Декабрĕн 18-мĕшне ПВХО значокĕн нормине 49 студент, Ворошиловла тĕл перекен значокĕн нормине 26, ГТО значокĕн нормине 25 студент парса, значоксене те ала илчĕç.

Кусемсĕр пуçне тата 18 студент санитарине гигиенă значокне илчĕç.

Малала та нормăсене парса çитоксем илес ĕç-вăйланасы пырат.

Г. Иванов.

Канашри вагонсем йăсакан заводри паровозкăбинетра.

Цыганов фото-ӳкерчĕкĕ.

Сталинла виççĕмĕш пăтăлетĕкăна стахановла кĕтсе илни

Советсен çĕршывĕнчи паттăр рабочи класс ССР Сойузĕн Аслă Совет суйлавне илемлĕ, савăнăçлă рекордсемпе пĕрлештерсе илемлетрĕ. Пирĕн тăван çĕршывра сарăлса кайнă пысăкран та пысăк хавхалану, Ленин—Сталин партийĕ тавра халăх хăвна çук çирĕп пĕтĕсле тăни—тĕлĕнмелле производствăлă çитĕнӳсем çуратса кăларчĕç. Камăн тăван çĕршывăн интересĕсем хаклă, вĕсем пур те 1937 çулти декабрĕрĕн мухтавлă кунĕсенче, пирĕн ӳру йăлан асăнас кунсенче, социализăм строительствине хăйсем мĕн пама пултарнине пама тăрăшрĕç. Вуншар пин рабочисем ССР Сойузĕн Аслă Совет суйлавне хăйсен парисемпе—нормăсене масăлăн иртерсе тултарнине палăлă турĕç.

Хĕрлĕ столицăн Сталинский районĕнчи рабочисем, инженерсем, техниксем, служăщисемпе—пĕтĕм халăх избранникĕн—Сталин ӳлтаçăн йăтне çырнă суйлав бюллетенĕсене урăпа йăма тивĕçлĕ пулнă суйлавçăсем суйлав умĕн иртерне стахановла рекордсен сталинла вунăкунлăхне пуçарса йăраканĕсем пулчĕç. Ку идейăпа москвичсем кăна мар, заводсемпе фабрикăсенчи рабочисем пĕтĕм çĕршывĕпе йăрса тытрĕç. Стахановла йăхăн историйĕнче сталинла вунăкунлăх палăлă вăрăм ăнăçлăха тăрĕ.

1935 çулти август кăçĕнче Стаханов вăй нормă пани техникăпа усă курас çĕрти революцин пуçламăшĕнче пулнă. Стахановна унăн хыçăн пыраканĕсем ĕçĕн кивĕ нормисене, ĕç тухăçлăхĕн ӳсĕмне тимĕрлесе лартнă пек чарса тăраканскерсене, çĕмĕрсе тăкрĕç. Иртнĕ çук хушшинче промышленнăн тĕп отраслисенче ĕç нормисене ӳстерес ĕнне икĕ хутчĕн пăхса тухнă. Халĕ ĕнтĕ акă ăренăна çĕнĕ совет пăтăрĕсем тухаççĕ, çĕртме нормăсене вĕсем курман-илтмен хисепсемпе тултараççĕ. Коломнăри Куйбышев йăвĕпе тăракан заводри стерженщичик Йежков 12 нормă парат. Ленинградри Ленин йăвĕпе тăракан заводри слесарь Артемйев 15 нормă парат. Карл Маркс йăвĕпе тăракан Донецки шахтăри забойщик Халимошкин 30 нормă парат. Мускаври Орджоникидзе йăвĕпе тăракан станкозаводри фрезеровщик Гудов 45,8 нормă парат. Мускаври „Красный пролетарий" заводри фрезеровщик Цырков 58 нормă парат. Совет сынисем йĕнерленĕ техникă хăйĕн ăшĕнче ав-йепле улăпла резервăсем тытса тăрат!

Стахановла рекордсен сталинла вунăкунлăхĕ ӳирăм çынсем авăн çитĕнӳ тунипе кăна мар, çавăн пекех заводсем, трестсем тата промышленнăй отраслисем пĕтĕмĕпе пысăк ăнăçу тунипе палăлă пулса тăчĕ. Аслă Совета суйлас кун тĕлне вуншар предприяти хăйсен çулталăк программине çирĕлтен тухарчĕç. Пирĕн Донбас, 1937 çул тăршшĕнче йăпса пынине хытах пăшăрхантарнăскер, плана тултарасси патне тач-сывăх çитсе тăчĕ. Декабрĕрĕн 12-мĕшĕнче бассейн 249.703 тонна кăмăрăк кăларнă. Унччен çавăн чухлĕ кăларни нихăçан та пулман. 1935 çулти кĕркунне, Донбасра стахановла йăхăм хумĕ ун çулĕерех çĕкленĕ вăхăтра, шахтăсем талăкра 240 пин тонна ытларах кăмăрăк панă, анчах уатан кайран икĕ çул хушшинче çак цифра патне çитиех пулман. Трест кисла-бухаринла шпионсемпе диверсантсем шахтăсен ĕçне пăсса пынă, стахановецсен пуçарăвĕсене ирсĕр арканса пынă. Халĕ Донбас тăвалла хăпарса пырат, большевикла ĕçлесен мĕн тума май пурринне кăтартса парат. Сталинла нарком Лазарь Моисеевичи Каганович йĕртсе пыракан Донецкри мухтавлă шахтăрсен шахтăсенче большевикла йĕркене кӳреççĕ.

Шăлăх ӳулăва ӳмĕнчи кунсенче Донбасра крепилшниксен тĕлĕнмелле çĕнĕ йăхăмĕ çуралса тухрĕ. Ку тăранччен стахановла меслетсем пурăннăн ытла кăмăрăк кăларас ĕçсенче анлăнрах сарăлнă пулнă. Çĕр айĕнче тĕкĕсем парса тĕрекленнисе пырас меслетсем киввисем мĕн пулнă. Вăл шахтăсенчи хатĕрлӳ ĕçсенче ӳйрăмăнах чарса тăнă. Халĕ „Дзержинскуголь" тресĕн Артем йăвĕпе тăракан шахтăри малта пыракан крепилшниксем ĕçлеме пăлланă урлă нихăçан пулман пысăк ĕç тухăçлăхĕ парассĕре Крепилшник Соломйов, ĕçлеме пăлланине пула, сменăра 40 нормă пама пултарнă. Иккĕленмели çук, „Дзержинскуголь" тресĕнчи крепилшниксен пуçарăвĕ пĕтĕм бассейнне сарăлсан кăмăрăк кăларассине ӳссе пырĕ, Донбас плана кунран кун ытлашшипе тултарса пыма пуçлĕ.

Стахановла рекордсен сталинла вунăкунлăхĕ иртрĕ, анчах пирĕн инженерсем, пирĕн рабочисем, пирĕн инженерсемпе техниксем, пирĕн боҫшевикла хуçалăх руководителĕсем—пысăкскисем те пĕчĕккисем те—тата та пысăкскисен ĕç тухăçлăхĕ пама тăрăшни пĕтмен. Мускаври „Серп и молот" заводра, Куйбышев йăвĕпе тăракан электрозаводра, Л. М. Каганович йăвĕпе тăракан подшипниксей заводĕнче, коммунистсемпе партире тăманнисен сулăн ĕçĕнче чаплă сĕнтĕрӳ туна йăтна пухнă митингсенче, 1938 çула тивĕçлĕн кĕтсе илес ĕçе, стахановла вунăкунлăхăн çитĕнӳ ĕçсене çирĕплетме, йăлтăçăлăх ĕçне çитĕ чăсма решени ăшшăнна. Мускав хулинчи тата Мускав облăçĕнчи фабрикăсемпе заводсенчи стахановецсен ĕнер пуçса иртнĕ пухăвĕ, Мускаври рабочисен шухăшне уçăн каттартса, промышленнăçри пур работниксене те, рабочисемпе работницăсене, инженерсене, техниксене, хуçăйственниксене пурне те 1938 çулхи промышленнăç планне пурнăçа кĕртмешкĕн кăтартулăн хатĕрленме чĕнсе калаçнă.

Ку вăл сталинла виççĕмĕш пăтилеткăн пĕрремĕш çулĕ пулат. Вăл çĕршывăн хăваччĕ тата массăсен ырлăхĕ малала ӳсессĕн-патне илсе пырат. 1937 çулта таналлаттарсан промышленнăç производстви 15 процент ытларах ӳсмеле. Çав хушăрах 1938 çулти планпа ĕç тухăçлăхне хăварт малала ӳстерме пăхса хунă. Сăмахран, йăвăр промышленнăçра пĕр рабочи ĕçлесе кăларасси 14,4 процент, çăмăл промышленнăç Халăх Комиссариачĕн тата Апат-çимĕç. промышленнăç Халăх Комиссариачĕн промышленнăçĕнче—11 процент ӳсмеле. Паллах, ĕç тухăçлăхĕ ӳснине пĕр ле, ССР Сойузĕнче йăланхи пекех, ĕç укçи те ӳсет.

1938 çулăн малтанхи кунĕсенчех плана тултарма тытăнни паха. Çулталăкăн малтанхи кунĕсенне ернисем йăпăх хуçăйственниксен йăланах „хускалнă" сĕрĕ кайат,—вăл сийен кĕнисĕр пуçне урăх ни мĕн-те памасть. Стахановецсем сигес çулхи ӳстерĕ заданисене пурăнăçа кĕртме хатĕр. Мускав хулинчи тата Мускав облăçĕнчи стахановецсем чĕнсе калани çавăн çине кăтартса парат. Ĕç-организаторсенче:

Стахановецсем промышленнăçра транспортри мĕн пур работниксене чĕнсе каланнине çапла çырасçĕ:

„Епĕр сире 1938 çулта социалисăмлă ĕçлевĕн ни лайăх образецĕсене кăтартма чĕнетпĕр.

Епĕр сире 1938 çула социалисăмлă ăмăртупа стахановла йăхăмăн-хăваллă çĕнĕ çĕкленӳ çулĕ, ни пысăк ĕç тухăçлăхĕ памали çул туса хуҫҫ чĕнетпĕр.

Епĕр сире çĕнĕ хуçалăх çулĕ 1938 ç. йăвăрăн стахановла рекордсен сталинла вунăк туса ĕçленине кĕме, çав вăйăра социалисăмлă организацисенчисене большевикла йĕркеленĕ образецсене кăтартма, пĕр чарăйса тăмасăр тата штурмăсăр, пĕр лек ĕçлеме пĕлнине кăтартма чĕнетпĕр".

Стахановла рекордсен сталинла уйăхĕ! Çав Мускаври стахановецсен çĕнĕ вăйăра, паллах, промышленнăç работникĕсем пурте илтĕк ӳу-тă кĕрĕç. Çав уйăха вĕсем уйăрăм çинсен рекорчĕсене тума кăна мар, ССР Сойуз Аслă Совечĕн депутачĕсем Гудовпа Малышев йăлтăçăн ĕнерхи пухура. çĕнĕ пек, цехсем тата заводсем пĕтĕмĕпе стахановла ĕçлесшĕн тăрăшмала.

Кашни кун тата кашни сехетре сталинла ĕçлес,—пирĕн тăван çĕршыври кашни гражданиншăн çавăнтан аванрахси, çавăнтан хисеплерехси мĕн пулма пултартăр! Антăн, стахановла рекордсен сталинла уйăхĕ пирĕн промышленнăçра боҫшевикла ĕçĕн шкулĕ, пысăк ĕç тухăçлăхĕн цкулĕ пулса тăтăр. Антăн, сталинла уйăх 1938 çулăн вырлĕ пуçламăшĕ пулса тăтăр. Çапăнта йăпса ӳыракан предприятисемпе промышленнăç отрасленсем пулмала мар.

Массăсем хушшинчи пысăкăрах пысăк çĕкленĕве, коммунистсемпе партире тăманнисен сталинла блокĕ чапăн çĕнтерӳ, ССР Сойузĕн Аслă Совет суйлавĕнче Ленин—Сталин партийĕ çĕнтерӳ çуратса кăларăнскерпе, çирĕплетес малала аталантарса пымала. Сталинла виççĕмĕш пăтилеткăн пĕрремĕш çулне стахановла кĕтсе илер, халăран ăнăçусене хушса ӳстерер, продукци туса кăларассине ӳстерер, хăвăрăн тăван çĕршыва тата хăвартăрах, унти пурнăçа тата илемлĕрех тăвар!

(„Правда", 1937 ç. декабрĕрĕн 18-мĕшĕ).

СССР Сойуз Тĕпĕстăвкомĕн Президиумĕнче

Сочи—Мацеста курорт районĕнче канмали сурткемпе санаторисенче сулсерен вунпаг пин ĕççыннисем канаççĕ тата сывалаççĕ. Кунта чăнниппех пĕтĕм Сойузшăн пысăк вырăн вышăнаканни сывлăх çурчĕ пулать. Çакна тума калама çук паха климат условийĕсем, гидроминералла пуйăн рессурсăсем, субтропикала илемлĕ ĕçен-тăраншем пулăшаççĕ. Сочи—Мацеста районĕнчи строительства Совет правительстви ĕççыннисен сывлăхне сыхлăс тĕлĕппе мĕн тăран хыта тăрăшнине ăçăн кăтартса парать.

Анчах та Сочи—Мацеста районĕнче сăртсем шăвăнса йăтăнса анаççĕ, ку вăл тинĕсрен, ăшăнкăшсенчен тата ытти геологилĕ факторсенчен килет. Курорт территорине сыхлас тĕлĕппе кирлĕ ĕçсем туса иртерес пулать. Тĕпĕстăвком йăтăрласа организацилĕнĕ комисси декабĕрĕн 17-мĕшĕнче ССР Сойуз Тĕпĕстăвком Президиумĕн ларăвĕнче çак тĕлĕппе мĕнмĕн туса иртермели çинчен каласа панă.

Халăхи вăхăтра геологилĕ условисене пĕлни сакна татса калама май парать: сутçанталăкăн çавăн пек ăавленийĕпе—сăртсем шăвăнса йăтăнса аннипе ăнăçлăн кĕрешме пулать. Комиссин çĕнĕ пройект тăрăх çакăн пек инженерла соорудженисем тума палăртнă: тинĕс хумне вăйсăрлатмалисем, хум пырса çапăнакан тĕнаçем, тăран дренаж, линиевой канализацин тумала, çавăн пекех çыравсенче, тинĕспе шыраз тата тĕнчен ĕçĕсене сарса йамала. Çак йыхăва президиумра сӳтсе явнă çĕре Калинин, Шверник, Вайнберг тата ытти тăватшăсем те хутшăннă.

ССР Сойуз Тĕпĕстăвкомĕн Президиумĕ А. Ф. Горкин йăлтах председатель пулса йĕртсе пыракан комиссине, ларура сӳтсе явнă чух каласа панă шухăшсемĕн тăрăх, постановлени пройекчĕ туса хатĕрлеме хушнă.

* * *

ССР Сойуз Тĕпĕстăвком Президиумĕн çав ларăвĕнчех М. И. Калинин Рабочисемпе Хресченсен Милиции работникĕсене, Москва—Атăл канал строителĕсене, Хĕрлĕ Çар командирĕсене орденсем панă. Çавăн пекех тата „Н-171", „Н-166-", „Н-169" самолăтсен радиотехникĕпе бортрадисĕ Стромилов, Амдермă радиостанцин начальникĕ Снегирев, краснофлотец Кондратенков, водолаз Крӳчек т. ыт. те орденсем илнĕ.

И. А. Каблуков академика Ĕçлĕх Хĕрлĕ йалав ордĕнĕ панă.

Каблуков академик Президиум йĕнеле пăхса хĕрӳлĕ сăмах каланă.

— Маншăн ăслăхăх йĕнĕпе тунă пысăках мар ĕçсене пысăкăшăн хакласа, мана Ĕçлĕх Хĕрлĕ йалав ордĕнĕ панăшăн,—тенĕ вăл,—правительствăна пĕтем чунтан-чĕререн тавтăватăп.

Ленин тата унăн тусĕпе соратникĕ Сталин йĕртсе пынипе тунă Октябĕрти ăсла революци рабочине хресчен çамрăксен вăлăри аслă шкулсен алăкĕсене сарлакан усса йăчĕ. Епĕр, вăтă профессорсем, çăкăншăн совет власне тавтумасăр тăма пултараймастăр. Çойузăн чи инçетри участкисенче килнĕ çамрăксем лекицене йĕпле тимлĕн те ăмсаса итлеһине, лабораторисенче йĕпле тимлĕн те свăнăçăлăн ĕçленине курсан, епĕр ирĕкĕçрех çамрăксем пек хастарланса кайăтăпăр, хăмăрăн вăтă çулсене манатпăр, хăмăрăн хаклă тăван çĕршывăн ĕçленĕ вăй-хал çинтĕлĕкех тесе туйатпăр. Епĕр Совет Сойузĕнче ăслăлăха ăнăçлăн вăйлатса йарассишĕн Совет правительстви тăрăшнине куратпăр, вăл пирĕншĕн тăрăшнине туйатпăр.

Ларура пухăннисем вăтă учонăйа йăпшăн саламланă.

ССР Сойузĕн государства чикисене сыхлăнă ĕçхине мухтавлă тата паттăр ĕç тунăшăн орден памала тунă Анисимов краснофлотец Хĕрлĕ йалав ордĕнĕ парса, М. И. Калинин орден илнĕ йăлтахсене сывлăх суннă, ĕçре малашне те çитĕнӳсем тума сĕннĕ.

(ТАСС).

Сталинла виççĕмĕш пĭтатилетĕкăна стахановла кĕтсе илни

ССР Сойузĕн Аслă Совет сӳйлавĕ чăнниппех пĕтĕм халăх праçникĕ пулчĕ. Историлĕ сӳйлав кунне совет çĕршывĕнчи ĕççыннисем политикăлă тата производствăлă активлăхăн инхаçан курман çĕкленӳвĕпе кĕтсе илчĕç. Ку производствăлă тата политикăлă активлăх—Москаври Сталинский районри рабочисем пуçарнине иртерĕç стахановла рекордсен сталинла декади пулать.

Декадă кунĕсенче столицăри пин шĕр стахановецсем болӳшевикла ĕçĕн чапла тĕлĕхĕсене кăтартрĕç. ССР Сойузĕн Аслă Совет депутачĕ—Сергго Орджоникидзе йăчĕпе тăракан станоксем тăвакан заводăн фрезеровщикĕ Гудов йăлтах пĕр сменăра 46 норăна йăхăн ĕçлесе чапла рекорд турĕ.

Унпа йăнăртăкан „Красный пролетарий" заводăн фрезеровщикĕ Царев йăлтах, Гудов мĕслечĕне ĕçлесе, сменăра 58 норăна тултарнă, çав рекордпан та иртернĕ. Москаври тата Москва облăçĕнчи заводсенчех хăйсен нормисене 500 тата 1000 процент тултаракан пăтисотниксем, тыçăннисем-мухтавла йăхăмĕ, стахановецсен йăхăмĕ сарăлать.

Декабĕрĕн 17-мĕшĕнче Москаври тата Москва облăçĕнчи стахановецсен пухăвĕ пулса иртнĕ. ССР Сойузĕн Аслă Совет сӳйлавĕнче коммунисемпе партире тăманнисен никам çĕнтерейми блокĕн чаплă çĕнтерӳвĕпе хавхаланнă Москаври тата Москва облăçĕнчи стахановецсем 1938 çулхи йăнăр уйăхне стахановла рекордсен сталинла уйăхне туса йышăннă.

Москаври тата Москва облăçĕнчи стахановецсем промышленнăпа транспортра ĕçлекен мĕнпур работниксем патне çĕнĕ хуçалăх çулне, йăнăр уйăхне стахановла рекордсен сталинла уйăхлăхĕ тусе кĕмĕ чĕнсе çыру йăма йышăннă.

Москаври тата Москва облăçĕнчи стахановецсем чĕнсе каланине Хĕрлĕ столицăри предприйатисенче хастарлă кĕтсе илнĕ. Москаври фабрикăсемпе заводсенчи рабочисем массăлă митингра стахановла рекордсен сталинла уйăхлăхне иртерме хастарлăн хатĕрленме пулнă (ТАСС).

Укерчĕк çинче: 1)Кусăвкка комбинатĕнчи стахановец Мирон Павлович Матушкин (сулахайра), 2) Канаш-Шупашкар чукунсул строительствинчи экскаватор машинисчĕ стахановец Г. Д. Говоров (сыттăмра).

Цыганов фото-укерчĕкĕ.

Ĕçĕ халĕ те пĕр вырăнтах

Шемшерти (Шупашкар р.) йăласталăк ертел ĕçĕ пĕрмаях вăйсăрланса пырать. Ертел председательĕсем пĕрин хыççăн тепри растрата тăвасçĕ. Ертел председательĕ пулма Порфирйев ертел членĕсене 2—3 уйăх ĕçӳкçи памасăр тăна. Унăн революци пĕр 800 тенкĕ ытларах ӳкса тухман. Порфирйевăн кун пек йĕркесĕрлĕхĕсем темĕн чухлех.

Анчах çака тĕлĕнтерет: Порфирйев ĕçне Шупашкар районĕнчи прокурор аллине пана пулнă, прокурор вăл ĕçе Шупашкар районĕнчи милици управленине йăнă. Милицирен ĕç ертеле кайала панă. Çавăнпа та Порфирйева ку тăранчех те ответ тыттармĕн.

Йăлсовет председателĕ Столяров, ертеле пулăшса малалла йăрас вырăнне, ертеле çыратса пурăннă Порфирйева халĕ йăлсовет секретарĕ туса лартрĕ.

А.

Типтерлĕх çун

Трак йăлповĕн столовăй пур. Апатланма пыракансен куç умĕнче йăланах нихăçан улшăнман менĕ вырăтат. Унта-çырнă: „çуп крестьянка", „щи", „рагу", „чай". Урăх нимĕн те çук. Ытти тутлă апатсене пĕçерместĕç. Столовăйра таса мар, мачасем çинчен шыв тумлат, апатсем çинче час-часах таракансем тухăçсĕ. Апатне те пĕçерме пĕлмеççĕ. Апатланакансене час-часах тачка, йăçĕ çăкăр çитереççĕ. Çак çитменĕхсене йăлпо председательĕ Порфирйев йăлтах курат пулнă те, столовăйĕнчи ирсĕрлĕхсене пĕтересшĕнех тăрăшмасăр.

Вăл йăланах:—мĕншĕн апат начар сирĕн?—тесе йăптăн: çийес килсен çийĕр, çийес килмесен тархасшăн тухса кайăр!—тесе ответлет. Порфирйев йăлтах, кун пек йăрласа ларнăшăн ответ тыттармала.

Н. П. Петров

Плана 30 процент кăна тултарнă

Елĕк районĕн кашни квартăлтах тавар çавăрнăш планĕ тулса пымасть. Тăваттăмĕш квартăл планне тултарассине те йăлса пырать. Ку тĕлĕппе пуринчен ытла Чăваш Сурăмĕпе Вырăс Сурăм йăлповĕсем тата районри магазин йăлса пыраççĕ. Вĕсем тăваттăмĕш квартăл планне 30 процент кăна тултарнă. Мĕшĕн-ха суту-илӳ ĕçĕ начар пырать? Паллах, суту-илӳ ĕçĕнче ĕçлекенсем финанс политикине тата суту-илӳ йĕркине пăсса пынине пулнă. Елĕк йăлповĕнче—Йăвуткин, Чăваш Сорăмĕнче—Степанов, Мăн Туктагин инвалидсен ертелĕнче—Шувалов таварсен хакне ӳстерсе сутса пурăннă. Вĕсемех сутса тухнă укçаран 50 процентне кăна государствăна баинкне хывнă, ытти сене хăйсен сумне чикнĕ.

Ив. Маркелов.

Тĕрĕсленĕ заметкăсем

★ Кубарев йăлкорăн „Пуслăхсем ĕçкĕре, ĕçĕсем кайра" йăтăлă заметкине редакци тĕрĕслеме Сĕнтĕрвăрри районĕнчи Сĕрĕ пайне йăнăчĕ.

„Заметкăна колхозниксен пухăвĕнче сӳтсе-явнă. Заметкăра çырнă фактсем тĕрĕс. „14 хет Чувашии" колхоз председателĕ Иегоров ĕçкуçĕсене салатса пĕтернĕ, колхозăри ĕçсене йăпăхтарнă. Колхозра пулса пыракан çитменĕхсем çинчен калаканскен колхозниксене тĕрĕлтеп майсемпе кĕсрĕм. Ревком председательĕ Кирилов ĕçлемесĕр ĕçкуçĕсем илсе пурăннă. Унăн йăпăнĕх колхозăн нĕр лаша вилнĕ. Ревизи тĕплĕн туман, колхозăри çитменĕхсене пытарса пурăннă. Иегоровпа Кирилов иккĕш те ĕçлес вырăнне ерех, сăра ĕçсе ашкăннă çеç. Колхозниксен пухăвĕ халĕ правленине ревизи комиссин составне сĕнĕрен сӳйлана. Кирилов ĕçне следстви органĕнне панă", тесе пĕлтерчĕç Сĕнтĕрвăрри районĕнчи Сĕрĕç пайĕнчен.

★ Закамский йăлташăн „Комсомол организацинчи тимсĕрлĕхсене пула" йăтăлă заметки пирки Трак районĕнчи прокурор редакцине çакăн пек çырса пĕлтерчĕ: „Савелйева, кулак хĕрĕ, МТС-ра счетоводра ĕçленĕ чухне Мартынкасти колхозăне 6 процент вырăнне 8 процент натурплатă партăрăн. Халĕ вăл йăнăша тӳрлетнĕ. МТС-ра ĕçлеме пăрахнă хыçăн, йăлсоветра секретар пулса ĕçленĕ. Кунта та вăл йăлсовет ĕçне йăпăхтарăç, депутат кĕнекинене çĕтерсе пĕтернĕ. Комсомол ĕçне хуттăнман. Халĕ ăна йăлсовет секретарĕнчен те, комсомолран та калăрна", тесе пĕлтерчĕ Трак районĕн прокурорĕ.

★ Сентăвĕрĕн 3-мĕшĕнче тухнă „Чăваш Коммунĕ" хаçатра „Халăхран машăкла" йăтăлă заметка тухнăччĕ. Заметкăра Шăхасан районĕнчи Уйкас Кибек йăлпо правленинче халăх ташманĕсем ĕçлени, лайăхрах таварсене йăлпора ĕçлекенсем хăйсем хушшинче салатни, мануфактурăсене нагрузкăсемпе сутни тата йăлпо уксине салатнисем çинчен те сырнăччĕ.

Ку заметкăна Чăвашсӳйзран вырăна тухса тĕрĕсленĕ. Заметкăра сырнисем-тĕрĕс пулнă. Совет суту-илӳ политикине пăсса ĕçленĕшĕн йăлпо председательĕнче ĕçленĕ Тихонова халăх çуччĕ çутталăк хушши ирĕкĕçĕр ĕçлемелех суд тунă. Тузлаков прикашчик ĕçрен калăрса суда панă. Мйасникова, Тимофейева, Скворцова тата Григорйева ĕçрен калăрнă. Кармоншиковпа, Порфирйева ĕçрен калăрнă, судпа аййăлнă.

★ Йурăн йăлкорăн „Тивĕçлипе ответ тыттармăла". йăтăлă хаçатра тухман заметкă пирки Шăхасан районĕнчи Сĕрĕç пайĕнчен вырăна тухса тĕрĕслене хыçсан, сакăн пек сырса пĕлтерчĕç: „Заметкăра кăтартнă фактсем пурте тĕрĕс. РКШ директорĕне ĕçрен хăтарса ĕçе прокурор аллине панă".

Таварсене хаклантарассĕ

Пысăк Йенкасси (Вăрмар районĕ) йăлĕнчи йăлпона калошсем, сĕленĕ кĕпеçем тата ытти йăпаласем нумай кирлĕ. Калушсене лавкана ирсе тухмасăрах Филиппов Никита складран сутса пĕтерĕ. Таварсене ытла та хаклантарса сутаççĕ. 12 тенкĕ те 70-пус тăракан кĕпене 20 тенкĕ те 90 пуса сутнă. Çавăн пекех ытти таварсене те хаклантарса сутăçĕ.

Н. Петров.

Ĕçĕ халĕ те пĕр вырăнтах

Шемшерти (Шупашкар р.) йăласталăк ертел ĕçĕ пĕрмаях вăйсăрланса пырать. Ертел председательĕсем пĕрин хыççăн тепри растрата тăвасçĕ. Ертел председательĕ пулма Порфирйев ертел членĕсене 2—3 уйăх ĕçӳкçи памасăр тăна. Унăн революци пĕр 800 тенкĕ ытларах ӳкса тухман. Порфирйевăн кун пек йĕркесĕрлĕхĕсем темĕн чухлех.

Анчах çака тĕлĕнтерет: Порфирйев ĕçне Шупашкар районĕнчи прокурор аллине пана пулнă, прокурор вăл ĕçе Шупашкар районĕнчи милици управленине йăнă. Милицирен ĕç ертеле кайала панă. Çавăнпа та Порфирйева ку тăранчех те ответ тыттармĕн.

Йăлсовет председателĕ Столяров, ертеле пулăшса малалла йăрас вырăнне, ертеле çыратса пурăннă Порфирйева халĕ йăлсовет секретарĕ туса лартрĕ.

А.

Типтерлĕх çун

Трак йăлповĕн столовăй пур. Апатланма пыракансен куç умĕнче йăланах нихăçан улшăнман менĕ вырăтат. Унта-çырнă: „çуп крестьянка", „щи", „рагу", „чай". Урăх нимĕн те çук. Ытти тутлă апатсене пĕçерместĕç. Столовăйра таса мар, мачасем çинчен шыв тумлат, апатсем çинче час-часах таракансем тухăçсĕ. Апатне те пĕçерме пĕлмеççĕ. Апатланакансене час-часах тачка, йăçĕ çăкăр çитереççĕ. Çак çитменĕхсене йăлпо председательĕ Порфирйев йăлтах курат пулнă те, столовăйĕнчи ирсĕрлĕхсене пĕтересшĕнех тăрăшмасăр.

Вăл йăланах:—мĕншĕн апат начар сирĕн?—тесе йăптăн: çийес килсен çийĕр, çийес килмесен тархасшăн тухса кайăр!—тесе ответлет. Порфирйев йăлтах, кун пек йăрласа ларнăшăн ответ тыттармала.

Н. П. Петров

Плана 30 процент кăна тултарнă

Елĕк районĕн кашни квартăлтах тавар çавăрнăш планĕ тулса пымасть. Тăваттăмĕш квартăл планне тултарассине те йăлса пырать. Ку тĕлĕппе пуринчен ытла Чăваш Сурăмĕпе Вырăс Сурăм йăлповĕсем тата районри магазин йăлса пыраççĕ. Вĕсем тăваттăмĕш квартăл планне 30 процент кăна тултарнă. Мĕшĕн-ха суту-илӳ ĕçĕ начар пырать? Паллах, суту-илӳ ĕçĕнче ĕçлекенсем финанс политикине тата суту-илӳ йĕркине пăсса пынине пулнă. Елĕк йăлповĕнче—Йăвуткин, Чăваш Сорăмĕнче—Степанов, Мăн Туктагин инвалидсен ертелĕнче—Шувалов таварсен хакне ӳстерсе сутса пурăннă. Вĕсемех сутса тухнă укçаран 50 процентне кăна государствăна баинкне хывнă, ытти сене хăйсен сумне чикнĕ.

Ив. Маркелов.

Тĕрĕсленĕ заметкăсем

★ Кубарев йăлкорăн „Пуслăхсем ĕçкĕре, ĕçĕсем кайра" йăтăлă заметкине редакци тĕрĕслеме Сĕнтĕрвăрри районĕнчи Сĕрĕç пайĕнчен йăнăчĕ.

„Заметкăна колхозниксен пухăвĕнче сӳтсе-явнă. Заметкăра çырнă фактсем тĕрĕс. „14 хет Чувашии" колхоз председателĕ Иегоров ĕçкуçĕсене салатса пĕтернĕ, колхозăри ĕçсене йăпăхтарнă. Колхозра пулса пыракан çитменĕхсем çинчен калаканскен колхозниксене тĕрĕлтеп майсемпе кĕсрĕм. Ревком председательĕ Кирилов ĕçлемесĕр ĕçкуçĕсем илсе пурăннă. Унăн йăпăнĕх колхозăн нĕр лаша вилнĕ. Ревизи тĕплĕн туман, колхозăри çитменĕхсене пытарса пурăннă. Иегоровпа Кирилов иккĕш те ĕçлес вырăнне ерех, сăра ĕçсе ашкăннă çеç. Колхозниксен пухăвĕ халĕ правленине ревизи комиссин составне сĕнĕрен сӳйлана. Кирилов ĕçне следстви органĕнне панă", тесе пĕлтерчĕç Сĕнтĕрвăрри районĕнчи Сĕрĕç пайĕнчен.

★ Закамский йăлташăн „Комсомол организацинчи тимсĕрлĕхсене пула" йăтăлă заметки пирки Трак районĕнчи прокурор редакцине çакăн пек çырса пĕлтерчĕ: „Савелйева, кулак хĕрĕ, МТС-ра счетоводра ĕçленĕ чухне Мартынкасти колхозăне 6 процент вырăнне 8 процент натурплатă партăрăн. Халĕ вăл йăнăша тӳрлетнĕ. МТС-ра ĕçлеме пăрахнă хыçăн, йăлсоветра секретар пулса ĕçленĕ. Кунта та вăл йăлсовет ĕçне йăпăхтарăç, депутат кĕнекинене çĕтерсе пĕтернĕ. Комсомол ĕçне хуттăнман. Халĕ ăна йăлсовет секретарĕнчен те, комсомолран та калăрна", тесе пĕлтерчĕ Трак районĕн прокурорĕ.

★ Сентăвĕрĕн 3-мĕшĕнче тухнă „Чăваш Коммунĕ" хаçатра „Халăхран машăкла" йăтăлă заметка тухнăччĕ. Заметкăра Шăхасан районĕнчи Уйкас Кибек йăлпо правленинче халăх ташманĕсем ĕçлени, лайăхрах таварсене йăлпора ĕçлекенсем хăйсем хушшинче салатни, мануфактурăсене нагрузкăсемпе сутни тата йăлпо уксине салатнисем çинчен те сырнăччĕ.

Ку заметкăна Чăвашсӳйзран вырăна тухса тĕрĕсленĕ. Заметкăра сырнисем-тĕрĕс пулнă. Совет суту-илӳ политикине пăсса ĕçленĕшĕн йăлпо председательĕнче ĕçленĕ Тихонова халăх çуччĕ çутталăк хушши ирĕкĕçĕр ĕçлемелех суд тунă. Тузлаков прикашчик ĕçрен калăрса суда панă. Мйасникова, Тимофейева, Скворцова тата Григорйева ĕçрен калăрнă. Кармоншиковпа, Порфирйева ĕçрен калăрнă, судпа аййăлнă.

★ Йурăн йăлкорăн „Тивĕçлипе ответ тыттармăла". йăтăлă хаçатра тухман заметкă пирки Шăхасан районĕнчи Сĕрĕç пайĕнчен вырăна тухса тĕрĕслене хыçсан, сакăн пек сырса пĕлтерчĕç: „Заметкăра кăтартнă фактсем пурте тĕрĕс. РКШ директорĕне ĕçрен хăтарса ĕçе прокурор аллине панă".

ТЕМТЕПĔР

Совет инженерĕсен пысăк изобретенийĕ

Халиччен радиограммăсене Морзе азбуки системине паратчĕç тата ăна сасă тăрăх илетчĕç, ĕç ленте çине çыратчĕç. Çак системăпа йышăннă телеграммăна вулласа питĕ вăрах вăхăт иртетчĕ.

Москаври телеграфра ĕçлекен инженерсен группи радиопа ĕçлемели Бодо системилĕ саспаллисем сыракан прибор шутласа кăларнă. Çак прибор радиограммăсене ленте çине тӳрех саспаллисемпе çырать.

Совет инженерĕсен çак изобретенийĕ радиограммăсем парас ĕçе хăйăртатма тата радиограммăна пĕр- вăхăтрах пур ĕçленĕ те лама май парать.

Хаçăçе ҫуҫ пек прибор иккĕ туна. Вĕсенчен пĕрне Москава, теприне Новосибирскăна çыру илнĕ. Иртнĕ куҫсенче çăвăла радиограммăсем пана. Радиограммăсене Москавра та, Новосибирскăра та пĕр йăнăшăр йышăннă.

(„Правда").

Пилĕк пин çул ĕлĕкрех тунă портретсем

4.500 çул кайрах Йĕгипетри пĕр палла мар художник „Мерира-Анх-вем-ножайăн сăнне известньăк плити çине касса тунă. Çак сăйра тĕл пулакан произведенине тунăранпа 45 ĕмĕр иртнĕ. Халь ăна Ермитаж залĕсенче уçалакан „Портрет искусствин" выставкине тăратнă. Выставкăра питĕ авал тунă ытти портретсем те нумай.

Выставкăри Йегипет, Сири тата Македон патшисен сăнĕсене ӳкернĕ ӳкесем тата авалхи пичетсем пур.

(„Ленинградская правда").

Хаклă тупăш

Икĕ уйăх кайăрах ССРС Аслăлăхсен Академин Казахстанри филиалне сăртгусенчи-порфадсен посылки пынă. Посылкăна Сады-Суйски районран Султан Газийĕв колхозник йăнă. Посылкăри граннит, сьуда, сланц тата малахит таткисем хушшинче кабалт та пулнă.

Филиал сотрудникĕ Новохатски йăлтах Сары-Суйски района кăмăдировкăна кайсан, Султан Газийев колхозник пулăшнипе Кара-Тау тăвĕ çинче пăхăр, пикĕл тата кобальт рудийĕсене тупнă.

Паха йăпаласем тупма пулăшнăшăн Казах ССР Халăх комиссарĕсен совечĕ Султан Газийев колхознике 2 пин тенкĕ укçа парса премиленĕ.

(„Правда").

Çирĕм çул иртсен

„Ленинградская Правда" редакцине Котлас хулинчи П. Б. Гришин граждланинран çыру килнĕ. Гришин редакцирен хăйне пĕртăвансене тупма пулăшу ыйтнă. Çак çырăва милицин. Ленинград облаçĕнчи управленине панă. Вара Ленинградри нумай Гришинсем хушшинче унăн ăамăкне—А. Б. Гришинăна тупнă.

А. Б. Гришина каласа панă тăрăх, вăсем аппăе-амăшĕсем революци умĕн вилсе пĕтнĕ. Сакăн кыççăн вĕсем ача сачĕсенче пулса пĕрпĕринчен уйрăлса кайнă.

П. Б. Гришин хăйĕн ăамăкне 20 çул пĕр курмасăр, сыхăну тытмасăр пурăннă хыçăн шыраса тупнă.

(„Ленинградская Правда").

Пĭесăсен конкурсĕ

Чăваш АССР Халăх Комиссарĕсен Совечĕ сумĕнчи искусство ĕçĕсен Управленийĕпе халăх пултарулăх çурчĕ колхоз театрĕсем тата предприйатисемпе колхозсенчи драмкружоксем валăри пьесăсен конкурсне туса иртерĕççĕ.

Конкурс условийĕсем:

1. Пĭесăсем çăмăл декорацилĕ, пысăкăшĕ ик-виçĕ актăран ытла мар, сехетçурă йĕ ик сехет хушшинче выляса пĕтермĕле пулмала.

2. Пĭесăсене машинкăпа пичетлесе йĕ ҫуҫăн вулламала алăпа çырса тăратмала. Автăр, пĭеси çине девиз лартса, хăйĕн йăвăпе адресне уйрăм конверт ăшне чиксе йамала.

3. Лайăх пĭесăсемшĕн çакăн пек премисем парассĕ:

I—пĕр преми—2500 тенкĕ;
II—икĕ преми—2000-шер тенкĕ;
III—виçĕ преми—1500-шер тенкĕ;
IV—пилĕк преми—1000-шер тенкĕ.

4. Жӳри решенийĕпе йышăнна пĭесăсем халăх пултарулăх çурчĕн аллине куçаççĕ, автăрсене унăн сакăнч тăрăх гонорар тӳлеççĕ.

5. Аҫăрусене конкурса тăратас срук 1938 çулхи майăн 1-мĕшĕнче.

Конкурс жӳрийĕ пĕлтерни

Хăшпĕр автăрсем ыйтнă пирки, калавсемпе новеллăсен конкурсĕн жӳрийĕ конкурса призвленисене тăратас вăхăта 1938 çулхи йăнварĕн 10-мĕшĕнчен тăснă.

Декабĕрĕн 15-мĕшне конкурса 12 произведени кирлĕ.

17 спектакль

ХĔРЛĔ ЧУТАЙ. Уйăпçи вулăн çурчĕ сумĕнче организацилĕнĕ драмкружок питĕ ваан ĕçлесе пырать. Драмкружока 20 çын тăрать, руководительĕ Дмитрийев йăлтах. Драмкружок кăсăл 17 спектакль партса панă. Чăвашла спектакльсемсĕр пуçне пĕр хут вырăсла партнă. Кӳршĕ йăлĕсене 3 хутчен кайса кăтартнă. Уйăнов, Губанов, Ижикова колхозниксем чăн-чăн артистсем пекех мăçтăр выляççĕ. Колхозниксем йăлти драмкружок ĕçне ырлаççĕ.

Йăк. Çигайев.

Çăкăр пĕçерме пĕлмеççĕ

Елĕк районĕнчи йĕçкасси йăлповĕ таврари колхозниксем валăри çăкăр пĕçерет. Вĕсем пĕçерне çăкăр йăлянах тачка, йĕçĕ, кăвас тĕп тути калать.

Йăлпо прикашчикĕ К. Андрейев лавкинче таварсене тасалăха тытмасть. Вĕсене тусан пусса илнĕ. Унăн хăйĕн те аллисем таса мар. Тепĕр чухне лавкан канмали кун пулмасан та суту-илӳ тумасть.

Ив. Кутузов.

Ответлă редактăр заместителĕ И. П. ПАВЛОВ—ПИНЕР.

КОГИЗ-ăн Чăваш республикĕнчи уйрăмĕ

ССР Сойузĕн Халăх Комиссарĕсен Совечĕн 1932 çулхи октябрĕпе 17-мĕшĕнче йышăннă Л591-мĕш №-лĕ постановлени пăсса, литература-пăпăна канцелярти таваpĕсем илме пирĕн пата аванс хывнă мĕн пур учрежденисемпе организацисене çакăн çинчен асăрхаттарат: аванса кайала тавăрса илме йĕ тавар илме декабрĕн 27-мĕшĕнчен кайа йулмасăр КОГИЗ-а претензи памала, претензипе пĕрле хывнă аванс укçишĕн тавар илмен суммине кăтартакан выписка тăратмала.

Кăтартнă срук хыçсăн нимĕнле претензи те йышăнмастпăр.

КОГИЗ-ăн Чăваш республикĕнчи уйрăмĕ.

Чăвашснабобытăн Транспорт кантурне

вăхăтлăх ĕçлеме 1 бухгалтер йалан ĕçлеме 1 бухгалтер

КИРЛĔ.

Ĕçукçи государствăн вормированийĕ тăрăх.

3—3

Автогужтрестри столовăйăне

поварсем кирлĕ

ĔÇУКÇИ КИЛĔШӲ ТĂРĂХ

Шупашкарти „Художник" ертелне йалан ĕçлеме

Бухгалтер-производственник тата завхоз-кладовщик

КИРЛĔ

Ĕçукçи килĕшӳ тăрăх.

Çак адресне мăйлаш: Шупашкар, Роза Люксембург урамĕ, 3-мĕш (б) № çурт.

2—3

Чăвашсен йӳрийĕнчи шкулне географи тата математика тăрăх преподавателсем кирлĕ.

Çак адресне пымала:

Шупашкар хули, Карл Либкнехт урамĕ, 14-мĕш № çурт.

ДИРЕКЦИ.

2—2

ЧĂВАШМЕЛЬТРЕСТА

трест аппаратĕнче тата предприйатисенче ĕçлеме кирлĕ:

Стажлă механиксем тата машинистсем
Экономист-плановик
Квалификацилĕ меҫьниксем тата кĕрпе çуракансем
Бухгалтерсемпе счетоводсем
Бухгалтер-ревизор.

Çак адресне пымала: Шупашкар, Урицки урамĕ 13. Телефон № 2—16.

5—2

Вăрман хатĕрлевĕ

Улшăну çук

ÇĔМĔРЛЕ, („Чăваш Коммунĕ" корр.). Механизацилĕнĕ вăрман пункчĕ кăçал та, иртнĕ çулхи пекех, начар ĕçлет. Квартăлтан квартăла, плана тултараймасăр куçать. Мĕншĕн-ха? Вăрман пунктĕнче ĕçлекенсем ĕç начар пынине пĕтĕмпех колхозсем çине йăваттарасшăн, „ĕçлеме пымаççĕ, сахал мар ĕлĕк епĕр колхозсене асăрхаттарăмăр" тесе вĕсем. Çапла каласа парипне те ĕнтĕ IV-мĕш квартăл планне тултарассине прорыва хăварчĕç. IV-мĕш квартăлта 73 пин кубла метр касса хатĕрлемелех, 60 пин кубла метр турттармала пулсан, декабрĕн 14-мĕшне планă тултарассине 19,3 процент, касса хатĕрлессине 23,9 процент çеç парнăсланă.

Кайа йăлса ĕçлени, пĕтĕмлех вăрман пунктĕнче ĕçлекенсенчи килет. Руководительсем, профсоюз йăпала комсомол тата парти организацисем стахановла йăхăра вăйлатас тĕлĕппе йăнăх ĕçлеççĕ. Профсойуз организацилĕ халăхи вăхăтра мĕçе çын ăмăртса ĕçленине те пĕлмест, мĕçе çынна ăмăртăна йăвăртарни те палла мар, 6—7 уйăх кайала çырнă договорсем кивелсе-çăпăнă, вĕсене тĕрĕслемеççĕ.

Ĕçре лайăх тĕслĕхсем кăтартакансем сахал мар. Ака Дементьев йăлтах бригади касса хатĕрлессине IV-мĕш квартăл планне декабрĕн 1-мĕшнех тултарнă. Çавăн пекех Дмитрийев, Борисов, Петров трактористсем те нормăсене кашни кунах 110—120 процент тултарса ĕçлеççĕ. Анчах вĕсен опычĕсемпе ытти рабочисене палăштармаççĕ, рекордиссем çинчен каласа памаççĕ. Кам мĕнле ĕçлес тенĕ, çавăн пек ĕçлеççĕ, кунта. Партине профсоюза организацисем производствă йĕркине питех те сахал интересленеççĕ.

Квартăлти плана тултарас пулсан, кашни кун вăрманта 1.250 çуран çын, 850 çын лашапа, 22 трактор ĕçлемелех. Декабрĕн 13—14 мĕшĕсенче вăрманта пĕтĕмпе те 69 çуран, 69 çын лашапа тата 11 трактор ĕçленĕ. Мĕншĕн сахал? Мĕншĕн тесен, вăрманта ĕçлекенсем валăри çителĕклĕ таран услови туса паман. Мыслен, Кабановo вăрманлăнăкт „мастерскойĕсенче ку тăрăвĕ ен те рабочисене пурăнмали хватерсене йысаса пĕтермен. 30—40 çын вырнаçмали бараксене йĕркелемен, маччасем шăтăк. Пуканн, сĕтĕлсем те хатĕр мар. Хĕрлĕ кĕтессем ĕçлемеççĕ.

Трактористсем нумай çĕмĕрлеççĕ. вагонсем çителĕксĕр. Администраци тракторисене сĕнĕвĕсене пурнăçламасть. Алейкин трактористе айăпсăрах тракторисран тепĕр ĕçе кусарнă.

Рационализацине изобретательства ĕçĕ те чăтма çук йăпăх. Рабочисем панă сĕнӳсене ик-виçĕç çул пăхмасăр выпрастăç. Акă вăрман кадастрине механизацилес тĕлĕппе панă сĕнӳ çутталăк ытла ĕнтĕ выпратăт. Пилоточ Чекмарйов, Нестеров, Тарасов йăлтахсен сĕнĕвĕсем те çаплипех выртаççĕ. Кун пек пана сĕнӳсем пĕтĕмпе 50 ытла. Рационализацине изобретательства ĕçĕпе ĕçлекен Цветков çутталăк хушшинче те пĕр хутчен пухăнса, ĕç мĕнле пыни çинчен калаçман. Панă сĕнӳсем çапаланса выртаççĕ учот ĕçĕ те йăпăх.

— Епĕ йăланах „ман сĕнӳве хăçан пăхса тухăттăр", тесе ыйтатăп та, мана Цветков вăхăт çук, тесе ответлет. Çутталăк ĕнтĕ кĕтетĕп,—тет Тарасов йăлтах.

Вăрманпунктне йĕртсе пыракансем çапла ĕçлесе пынăран та ĕнтĕ, вăрман хатĕрлев планĕ тулмасть. Руководителсем кантурта ларма çеç йураташçĕ, вăрманта, йăлсене тухса çӳремеççĕ. Вăрманта ĕçлеме кирлĕ ĕç вăйăнчен 40 процентĕне çеç договăрлесе тунă.

Сĕмĕрле вăрманпунктне çирĕп ура çине тăратма парти райкомĕн тăтăшах пулăшса пымала.

Хар. Лисин.